

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Sayın Taner Yıldız tarafından yazılı olarak yanıtlandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Özgür Özel

Manisa Milletvekili

Sayıştay Başkanlığı'nın Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu Sınırlı Sorumlu Ege Linyit İşletmesi Müessesesi 2013 Yılı Denetim Raporunda, 301 madencimizi kaybettiğimiz maden ocağını işleten Soma Kömürleri AŞ'nin devlete kömür diye taş gönderdiği ve devletin de bunları satın aldığı bilgisi yer almış ve söz konusu rapor kamuoyunun gündeminde geniş yankı bulmuştur.

Soma A.Ş.'nin ürettiği 2.3 milyon ton kömürün 1.5 milyon tonunu mercek altına alan söz konusu Rapor incelendiğinde çıkarılan taş ile karışık kömürden elde edilen temiz kömürün sadece 768 bin 791 ton olduğu belirtilen Raporda;

"Rodövans sözleşmeleri çerçevesinde Soma AŞ tarafından işletilen lavvara 2013 yılı içerisinde 1 milyon 549 bin 311 ton tuvenan kömür verilerek karşılığında 769 bin satılabilir vasıfta kömür elde edilmiş, lavvar verimi %50 olmuştur." denilmiştir. Yani ocaklardan çıktığı haliyle satın alınan kömürün yaklaşık yarısı hiçbir işe yaramadığı için atılmıştır.

Yine aynı Raporda,

-Soma Kömürleri AŞ firmasının 2013 yılının 10 ayında üretmiş olduğu kömürün baz kalori değerinin altında üretildiği,

-Firmanın taahhüt ettiği ve sözleşmede yer alan baz kalori değeri 2.250 kcal/kg iken fiili durumda üretilen 2.372 bin ton kömürün ortalama değerinin 2.213 kcal/kg'da kaldığı,

-Ret sınırının 1.800 kcal/kg olması ve sözleşme hükümlerine göre prim/penalite hesaplarının aylık olarak hesaplanıyor olduğu ve şirketin Nisan sonuna kadar seçilen 10 değişik çalışma gününde kalorifik değeri ret sınırı olan 1.800 kcal/kg'ın altında, 1.653 ile 1.788 arasında değişen kömürlerden 54 bin ton kömürü müesseseye verdiği ancak karşılığında herhangi bir cezai müeyyide almadığı,

-Yine firmanın yıl içerisinde 1.549.311 tonu lavvara verdiği, 780.520 tonu kayıp kömür olarak atıldığı ve geriye kalan kısımdan sadece 768.791 ton temiz kömür elde edilebildiği, yani ocaklardan çıktığı haliyle satın alınan kömürün yaklaşık olarak yarısının hiç bir işe yaramadığı için atıldığı bilgisi yer almaktadır.

Ayrıca Müessesenin, kömürü belirtilen kalori değerinden daha düşük olması nedeniyle hem operasyon kayıpları hem de satılabilir kömür miktarlarının azlığı nedeniyle uğradığı kayıpların çok fazla olduğu da bu raporda yazmaktadır. Yine, bu raporda "sözleşmelerin tuvenan üzerinden yapılmış olmasının Kurum aleyhine maddi kayıp yarattığı da bilinmektedir." denilmiştir.

59241

Üstelik, Sayıştay Raporunda bahsi geçen bu durum işçiler tarafından da “Biz bir yerden kömür, bir yerden taş çıkarıyorduk. Özel olarak kaya delicilerle çalışıyorduk. Bir üretim bandı biraz boş gittiğinde, yukarıdan “Kömür yoksa, taş da mı yok” diye azar işitiyorduk’ şeklinde ifade edildiği de bilinmektedir.

Bir diğer önemli husus ise, Sayıştay’ın söz konusu raporunda Soma A.Ş.’yle ilgili bölümünde “ocaklardan alım yaparken; kantarlardan kayaçların (50-60 cm çaplı kayalar) geçirilmesinin önlenmesi gerekir” ifadesidir.

Bu bağlamda;

1. Kurum tarafından Soma AŞ’den bugüne kadar alınan kömürün yıllara ve aylara göre kalorifik değerleri nedir?
2. Sözleşmede yer alan baz kalori değeri 2.250 kcal/kg’ın altında olan alımlar için firmaya 145,5 milyon TL tutarında hakkeş ödenmiştir. Raporda kömürün 2.250 kalorige(baz kalori) olması durumunda firmanın alacağı hakkeş tutarının 149,3 milyon TL olacağı yani firmanın düşük kalorili kömür üretmiş olması nedeniyle 3,8 milyon TL eksik hakkeş aldığı, ancak ELİ’nin hem operasyon kayıpları hem de satılabilir kömür miktarlarının azlığı nedeniyle uğradığı kayıpların çok daha fazla olduğu da belirtilmiştir. Bu durumda Kurum bugüne kadar toplamda ne kadar zarar etmiştir?
3. Raporda; kantarlardaki tartımlar ve kontroller de bilgisayar ortamında yapılmaktadır” denilmiş olmasına rağmen Soma AŞ ile ilgili bölümde “ocaklardan alım yaparken kantarlardan kayaçların geçirilmesinin önlenmesi gerektiği” de ifade edilmiştir. Bu durumda Soma AŞ’den alım yapılırken kantar tartımlarında kontroller hangi usulle yapılmıştır?
4. Taş oranının yüksek olmaması için konulan kalori sınırları ortada iken ve sözleşmede baz kalori değeri 2.250 kcal/kg, ret sınırı 1800 kcal/kg olarak belirlenmişken, bu değerlerin altında alınan kömürlere ilişkin herhangi bir cezai müeyyide uygulanmamış olmasının nedeni nedir?
5. Sayıştay Raporundaki tüm iddialar doğru ise gerçekleşen toplam kamu zararı ne kadardır?
6. Tüm sakıncaları biliniyor iken, Soma AŞ. ile yapılan sözleşme neden istismara son derece açık tüvenan kömür üzerinden yapılmıştır?
7. Komşu madende olduğu gibi tüvenan yıkıma tesisi kurarak sadece satılabilir kömürü satın almak ya da ELİ lavvarında yıkandıktan sonra satılabilir kömür miktarından ödeme yapmak gibi bir yöntem ihale sözleşmelerinde neden tercih edilmemektedir?
8. Sayıştay Raporundaki hususlara yönelik olarak herhangi bir idari soruşturma başlatılmış mıdır?